

מסורת הש"ס

(א) כלם פ"י משנה ת.
(ב) עירובין טו., (ג) נפסחים
עד., (ד) עירובין פ"ג מ"ד מה
נא., (ה) נדרים ח., (ו) נקמן
מ., (ז) נדרים ח., (ח) נדרים ח.,
(ט) נדרים ח., (י) נדרים ח.
ואין כ"י כ"ל., (י"א) נדרים
ח. נדרים ח. ד"ה אפילו.

הגהות הב"ח

(א) תוס' ד"ה דבר וכו' וה"ר
יוסף היה מפרש:

גליון הש"ס

רש"י ד"ה דורמסקין ב'ר
ה"ר ברכיה ב"ה. ק"ל ה'ה
גם כפ"ה ע"ד משכיל אלא
המכין סבר שלקוח מברך
שהכל. וא"כ ג"כ כפ"ה אין
ברכו כפ"ה. אלא הכל
ממנו. כפ"ה. וזו היא מלח
ו"ע: רש"י ד"ה ועבד תוך
וכ' בקול תוך תוך. ע'
פסחים עד ע"ה כפ"ה ד"ה
ר' יעקב: תוס' ד"ה דבר
וכ' מלא לוגמיו ב'ר
שכ"ר. ע' לעיל ל"ז ע"ה
תוס' ד"ה נון ר"ג:
ב"ה ד"ה וכו' היה אומר. ע'
למן מ"ט ע"ה תוס' ד"ה
ורמ' תוס' ד"ה נון וכו'
וה"ה ב"ה. ע' מלן ק"ו
ע"ה תוס' ד"ה ע"ה:

מוסף תוספות

א. בתוס' ר"ש כתב,
דבימינו היו רגילים
להסב ולקבוע לשמות
ולאכול פירות ומיני
מזונות אבל אנו אין
רגילים בכך להסב ולכן
כ"א מברך לעצמו.

לעזי רש"י

אקדלש"י
[אדולש"י]. ש"ה. מלח (ש"ה)
בר. פרוג"ש [פרוג"ש].
שופים. פרוג"ש. א'
[פירודש"י]. קורא (ע"ה).
מיוש"י. לחתוך.
לחתכות דקוח. אג"ט
[אג"ט]. ש"ה נצמח
ר"ה.

מוסף רש"י

פרמיניה. מחמם הדק
(שבת נד.) לשון פרמיני (שם)
ק"ס. ועבד תוך תוך.
שמואל יפה ונעמק כולו
עד שנתמך ושכח דומה
דומה ממשק קול זה ה'ר
תוך (ש"ה ב"ה). קול זה ה'ר
(פסחים נד.). אין בה משום
תרומה. ש"ה חז' הקלה
ועל תוך קריה של חז'ין
א"ט מדמך (נדח נא).

נלך ליה שיעורא. וגבי זכרת פירות הארץ אכילה כמיאס) ואכילה
זכיות: כיום שאמר. לענין שיעור כל אכילות: אגור כסוד. מומן
ללאת ממנו שאינו נכלל בפרי כמסקה תפוחים ותומים אלא אגור
כמסקה ענבים: דורמסקין. אף הן שלקות מעט שקורין אקדלש"י

נלע"ז כ' ראיתי בפירוש זכא קמא
של רבינו יצחק ברבי יהודה. אבל כאן
פירש פרוג"ש וכן שמעתי אני כאן
וצכא קמא (פ"י דף קטו:) פרוג"ש ואי
אפשר להעמידה דל"כ * הרי זכרנו
ז"פ העץ והיאך קדם וזכך על
הפרגיות שזכרתם שהכל ואינם
לדברים חשובים כדמפרש ואזיל: שלא
טעם טעם נער. ונעשה הנער
חזיז עליו: פרגיות. נער עוף
שקורין פרדרי"א: וקנה אין כאן.
הלא זקן אני והיה לו לשאלני על איזה
מנה יצרך לפטור את שאר המינין.
ודברים הללו אינן נאין ללפת את
הפת אלא שלא מחמת הסעודה הן
נאין ואמרין לקמן (דף מא:)
דעונין זכרה לפניהם ואין הפת
פוטרתן: דמזכך סבר שלקות.
לכרז דורמסקין שהכל זכרתם
כפרגיות דעל דבר שאין גדול מן
הארץ כגון נער צינים ודגים מלא
זממתינן: שהכל וזכין דזכרתינן
שזות חזיז עדיף: ומלגלג סבר
שלקות נורא פרי האדמה. שהיא
זכרה חשובה לעצמה לדברים
חשובים והיה לו להקדימו: כרז
עדיף דוין. דמניא לקמן (דף מד:)
כרז למון ותרדן לרפואה:
גרגילי ונפלא. ראשי לפתות:
פרמיניה. מנוש"י"ר נלע"ז לשון
קניית ירק: פרימא ווטא. גריעותא
היא ובשאלנו מי קאי: אני ספי.
על מקום שפיתת הקדישה: ועבד
תוך תוך. כלומר ששלוך נמחה
מאלד וקול רחמנו נשמעת * כקול
תוך תוך: מ"ה דסלקא. תבטיל של
תרדן: כסלקא. לענין זכרה:
דשינא. ירק שנותנין מעט זכרה
למתק צלמלא ולא לנכלו. אג"ט
נלע"ז: למתוקי טעמא עבד.
ומזכרין על מימי תבטילן ז"פ
האדמה: השנא אין צה. צד של
משנתנה זכרה והולאוהו אין זה
שז משום אכסור תרומה דהוה ליה
כעך צלמלא. מדקמני משנתנה טעם
ש"מ לטעמא עבדא: פס נלומה.
ישנה שנתנה זכרה לשרות וכן
נלומות דקות: ל"ח שחללה.
זכרת המוציא עם פריסת הפרוסה
מן הפת והיא פרוס ועומד
הוא: אפרוסה (פליא). כיון
לדמרת עם פריסת הפרוסה
תכלה מאי חשינותא ומאי אהניתא:
אלא

טעמא עבדי לה שמע מינה
מברכין עליה המוציא ופליגא דר'
ברכה עם הפת מתקף לה רבא מאי
כליא ברכה אפרוסה קא כליא

כיצד מברכין פרק שישי ברכות

ל"א.

בצר ליה שיעורא. היינו דוקא זכרה שלאחריו דענין שיעור
אכל זכרה שלפניו אפילו פחות מכשיעור דאסור ליהנות
זעולם הזה זכרה זכר לענין אכילה זין לענין שמה אכל זכרה
שלאחריו זענין שיעור מלא לוגמיו על כן יש לזהר לשמות מכוס של

זכרה * מלא לוגמיו כדי שיצרך
לאחריו מעין ג' זכרות * והר"י היה
אומר צדורא נפשות כיון דלאו זכרה
חשובה היא אפי' צדזיר משיעורא
מזכרין צדורא נפשות זכרות ולא
נראה דמיון צדורא נפשות תקנוה
כנגד על הגפן כי היכי דעל הגפן זעני
שיעורא צדורא נפשות זכרות נמי זעני
שיעורא וזירושלמי ר' יוחנן היכי
זריך אית הא לא הוה שיעורא וקאמר
משום זכרה דלפילו לא אכל אלא
פרידה אחת של ענב או פרידה אחת
של רמון זעני צדורא משום דזכרתי
מזכרין אפילו פחות מזכית וחולק על
גמרא דידן כדמשמע הכא א"כ אין
הלכה כמותו של ירושלמי (א) וה"ר יוסי
היה מפרש שהירושלמי אינו חולק על
הגמרא שלנו דהכא מיירי שהסורו
הגרעינים ונמלח אס כן לא היה
כדיריחו אלא אס אכלו שלם אפי' אס
היה פרידה אחת של רמון מזכך עליו
תחלה וסוף וגמרא ירושל' היה סבור
שהיה היה שלם ולכן הוצרך לתקן
זאומי ענין דלכל פרידה (ט) דזכרתי
ואינן חולקים יחד ועוד יש צירושלמי
היכא זריך תמורמסא למיכליה
ונפל מידיה ושקל אחרינא זעני צדורא
זמנא אחרינא ופיקר מאי שנת מאמת
המים פירוש דמזכך לשמות והני
אולי והני אחריני ניהו וא"ל לזכך
פעם אחרת ומשני הכא הוה דעתו
מתחלה לזה שהיה יודע שילכו להן
אכל בתמורמסא לא ידע שיפלו מידו
ויאמר זריך שם כדור מלכותו לעולם
ועד משום דהוה זכרה לזכרה וכן
נכון לומר על כל זכרה לזכרה
זשנמל"ו: דורמסקין. פירש"י
פרוג"ש. ולא נראה דבסמך
משמע דמזכרין עליהן צדורא פרי
האדמה וא"כ צדורא פרי העץ זעני
צדורא ונראה שהוא מין כרז:
נתן בר קפרא רשות לאחד מהן
צדורא דמירי צדורא זכרה
שלפניו דאי בשל אחרינו לא אמרין
(חולין קו.) דאין מזמנין על הפירות
* ומיירי צהסדו ואנו אין לנו * שם
הסדה אלא על הפת ולכן זריך לזכך
כל אחד על כל דבר הן צפירות הן
זיין: חביב עדיף. וכן הלכה
אס יש לו שני מיני פירות לפניו חזיז
עדיף וצדורא פרי האדמה עדיף
משכלל נהיה דזכרו דמזכרת טפי
וחשובה לעצמה מקריית ויצרך על
אותו המין ששייך צו פרי האדמה אף
על פי שאותו המין שיש לזכך עליו
שהכל חזיז עליו ואס לפניו פירות
שהזכרות שוות ואחד מהן הוא מו'
המינין יצרך תחלה על אותו של ז'
המינין דעדיף: מ"ה דסלקא
בסלקא. מזכרין עליה צדורא פרי
האדמה אף על פי שאין זה אלא מים

וטעם הירקות מזכך עליהן כשאר יצרך על הירקות אע"ג דאמרין לעיל דמי פירות זעה צלמלא הוא יש לחלק: פ"ה צנומה בקערה
מברכין עליה המוציא א"ה מן הארץ ופליגא דר' חייא. וא"ת היכי מיירי אס יש שלמה לפניו הא אמרין צסמון דכ"ע שלמה
עדיף ואי ליכא אלא נלומה היכי פליג עליה ר' חייא הא מסקינן לעיל (דף ל:) פרוקין אף על פי שאין בהן כית מזכרין
עליהן המוציא הואיל ואית זכו תוריתא דנהמא וי"ל כגון דאיכא שלמה לפניו וצ"ע מן הצנומה רב חייא זר אשי סבר דהו
כמו שלמה מאחר שהיא חזינה [מזכך עליה] ור' חייא ס"ל זריך שתכלה זכרה עם הפת ואס כן זענין שתכלה הזכרה
עם זעית הפת וכיון שצנומה קודם לכן שלמה עדיף אלא אי ליכא שלמה מודה שיצרך על הפירות * המוציא לחם מן הארץ:
והלכתא

וטעם הירקות מזכך עליהן כשאר יצרך על הירקות אע"ג דאמרין לעיל דמי פירות זעה צלמלא הוא יש לחלק: פ"ה צנומה בקערה
מברכין עליה המוציא א"ה מן הארץ ופליגא דר' חייא. וא"ת היכי מיירי אס יש שלמה לפניו הא אמרין צסמון דכ"ע שלמה
עדיף ואי ליכא אלא נלומה היכי פליג עליה ר' חייא הא מסקינן לעיל (דף ל:) פרוקין אף על פי שאין בהן כית מזכרין
עליהן המוציא הואיל ואית זכו תוריתא דנהמא וי"ל כגון דאיכא שלמה לפניו וצ"ע מן הצנומה רב חייא זר אשי סבר דהו
כמו שלמה מאחר שהיא חזינה [מזכך עליה] ור' חייא ס"ל זריך שתכלה זכרה עם הפת ואס כן זענין שתכלה הזכרה
עם זעית הפת וכיון שצנומה קודם לכן שלמה עדיף אלא אי ליכא שלמה מודה שיצרך על הפירות * המוציא לחם מן הארץ:
והלכתא

עין משפט
גר מצוה

א מ"י פ"ד מהלכות
מאכלות אסורות הל' א
(טו"ש ע"ה א"ר ס' תפח):
ב א"ר טו"ש ע"ה א"ר ס' תפח
ספ"ג:
ג ב"ר טו"ש ע"ה א"ר ס' תפח
ספ"ד:
ד ב"ר טו"ש ע"ה א"ר ס' תפח
הל' א טו"ש ע"ה א"ר ס' תפח
ספ"ג:
ה ב"ר טו"ש ע"ה א"ר ס' תפח
זכרות הלכה ד סמג
ס"ט טו"ש ע"ה א"ר ס' תפח
ספ"ג:
ו ב"ר טו"ש ע"ה א"ר ס' תפח
מבטלות הלכה י"ב
ו"פ"ה מה"ל טומאת אובלן
הלכה ז:
ז ב"ר טו"ש ע"ה א"ר ס' תפח
ספ"ג אובלן א"ר ס' תפח:

רבינו הננאל

הביאו לפניו רבוב
דורמסקין. פ"י פרוג"ש.
ובלשון ישמעאל אנהן עין
בקר ומבכרין עליו בורא פרי
העץ. ופרגיות. צפרים
קטנים. גרגילי. דליפתא
בין פרימי וברבי בין וטורי
בורא פרי האדמה. אפי'
שדא ביה קיחמא. דלמדיק
בצלמא קא מיכרין ולא
למזונא. מ"ה דסלקא
כסלקא ומ"ה דליפתא
כליתא כך הלכה ומבכר
בורא פרי האדמה. א"ר
חייא בר אשי משמיה דרב
פת צנומה בקערה מברכין
עליה המוציא. פ"ר פיררה
פתחין בקערה וצק עליה
מזק מברכין עליה המוציא
לחם [ונמירי בראיכא עליה
תוריתא דנהמא]. ופליגא
ד' חייא דאמר צריך
שתכילה ברכת המוציא עם
בציעת החתיכה מן הכבר
שברוצע ממנו. דהא זה הפת
כולה כבר היא צנומה
בקערה. ומתקין רבא אהא
ד' חייא מאי שנא צנומה
דפליג, דכי כליא ברכה
אצנומא קבליא. אפי'
הכרע על הכבר כיון דפריס
מזה הכבר ובעצ, כי כליא
ברכה אפרוסה כליא. אלא
אמר רבא צריך שתכלה
ברכה על הפת. כלומר, אם
היא פת שלמה מברך ואח"כ
בציע, אבל אם היא פתחה
או צנומה בקערה, אומר
המוציא ופושט ידיו ונוטל.
והלכתא כרבא.